PROVINCIE :: UTRECHT

Informatiesessie commissie RGW

Jan Steurrijs - Opgavemanager

Jacobine Meijer - Programmamanager Gebiedsgerichte Aanpak Landelijk Gebied

Anne Jansen – Senior beleidsmedewerker

2 november 2022

Inhoud

- Gebiedsgericht samenwerken aan de toekomst van het Utrechtse landelijk gebied
- Duiding rapport Remkes en appreciatie kabinet
- Provinciaal Gebiedsprogramma
- Doelenbanken en Extern salderen

- HYPERLINK NAAR STATENBRIEF
  Microsoft Word - 221018 Statenbrief advies Remkes definitief (provincie-utrecht.nl)

Gebiedsgericht samenwerken aan de toekomst van het Utrechtse landelijk gebied

Gebiedsgerichte samenwerking (1)

Lijnen die samen komen:

- De Uitvoeringsstrategie voor het landelijk gebied (ULG)
  - eerste gedachten al in 2020
- Opgave stikstof → Verbrede Gebiedsgerichte aanpak
  - in 1e instantie focus op stikstof en Natura 2000-gebieden
  - verbreed naar meerdere opgaven
- Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG)
  - coalitieakkoord verder uitgewerkt → Startnotitie NPLG → hele landelijke gebied
  - afstemming andere nationale programma's → ruimtelijke puzzel

Gebiedsgerichte samenwerking (2)

Centrale doelstelling:

Herstel biodiversiteit met behoud leefbaar en economisch vitaal landelijk gebied

De hoofdopgaven:

- Waterkwantiteit en –kwaliteit
- Natuurherstel en uitbreiding natuur (NNN)
- Klimaat (reductie CO_2 en methaan: bodemdaling, bossenstrategie)
- Stikstofreductie
- Transitie agrarische sector

Meekoppel opgaven:

- GGM, Energie, klimaatadaptatie etc.

Uitvoeringsstrategie Landelijk Gebied (1)

Belangrijke inhoudelijke onderdelen (gericht op het “hoe”):

- Hoofdstappen gebiedsgerichte aanpak
- Sturing op 3 schaalniveaus

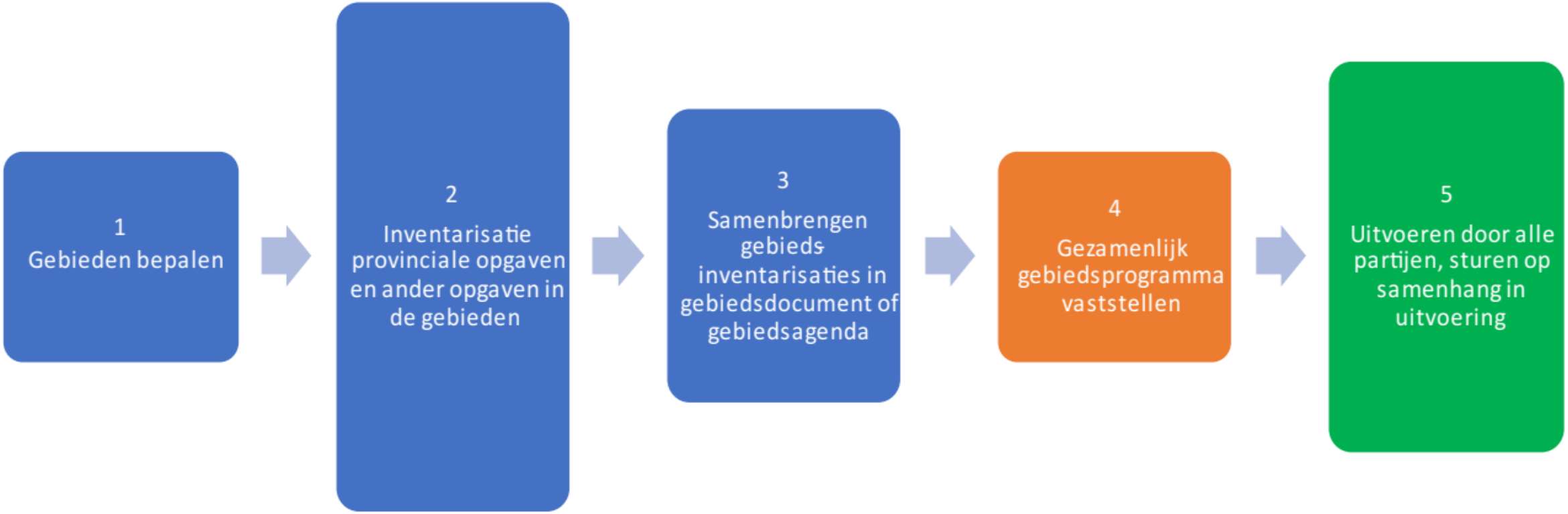

Uitvoeringsstrategie Landelijk Gebied (2)

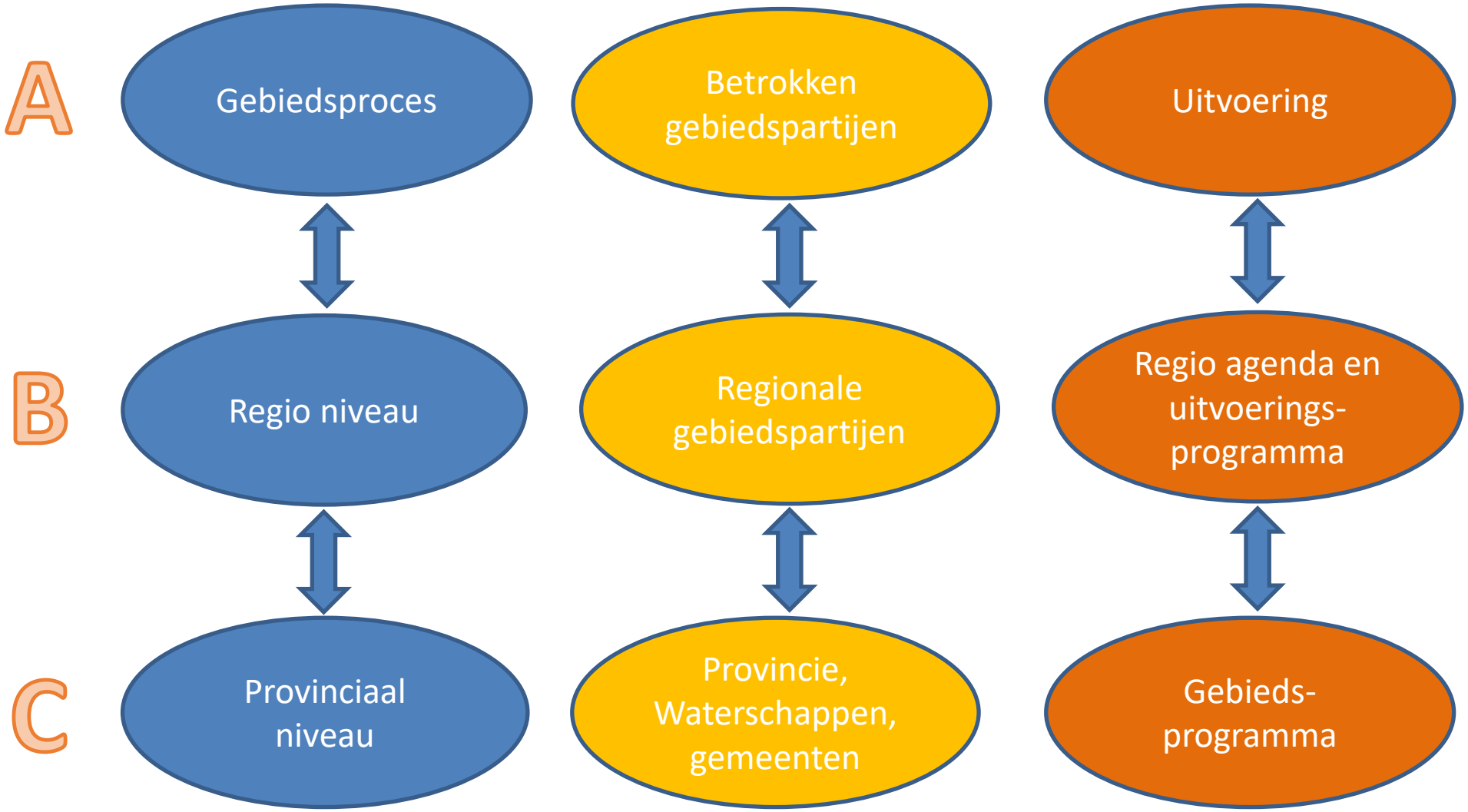

Gebiedsgerichte aanpak Landelijk Gebied (1)

Belangrijke elementen:

- Focus op 9 gebieden
- Werken aan doelen/opgaven → oplossingsrichtingen → maatregelen
- Per gebied een gebiedsagenda
- Ondersteuning extern consortium (Arcadis/Over Morgen/Sweco)
- Opstellen provinciaal gebiedsprogramma
- Afstemming beleid en uitvoering
- Iteratieve werkwijze

Gebiedsgerichte aanpak Landelijk Gebied (2)

Oostelijke Vechtplassen

Botshol

Nieuwkoopse Plassen

Utrechtse Waarden

Zuidwest Utrecht

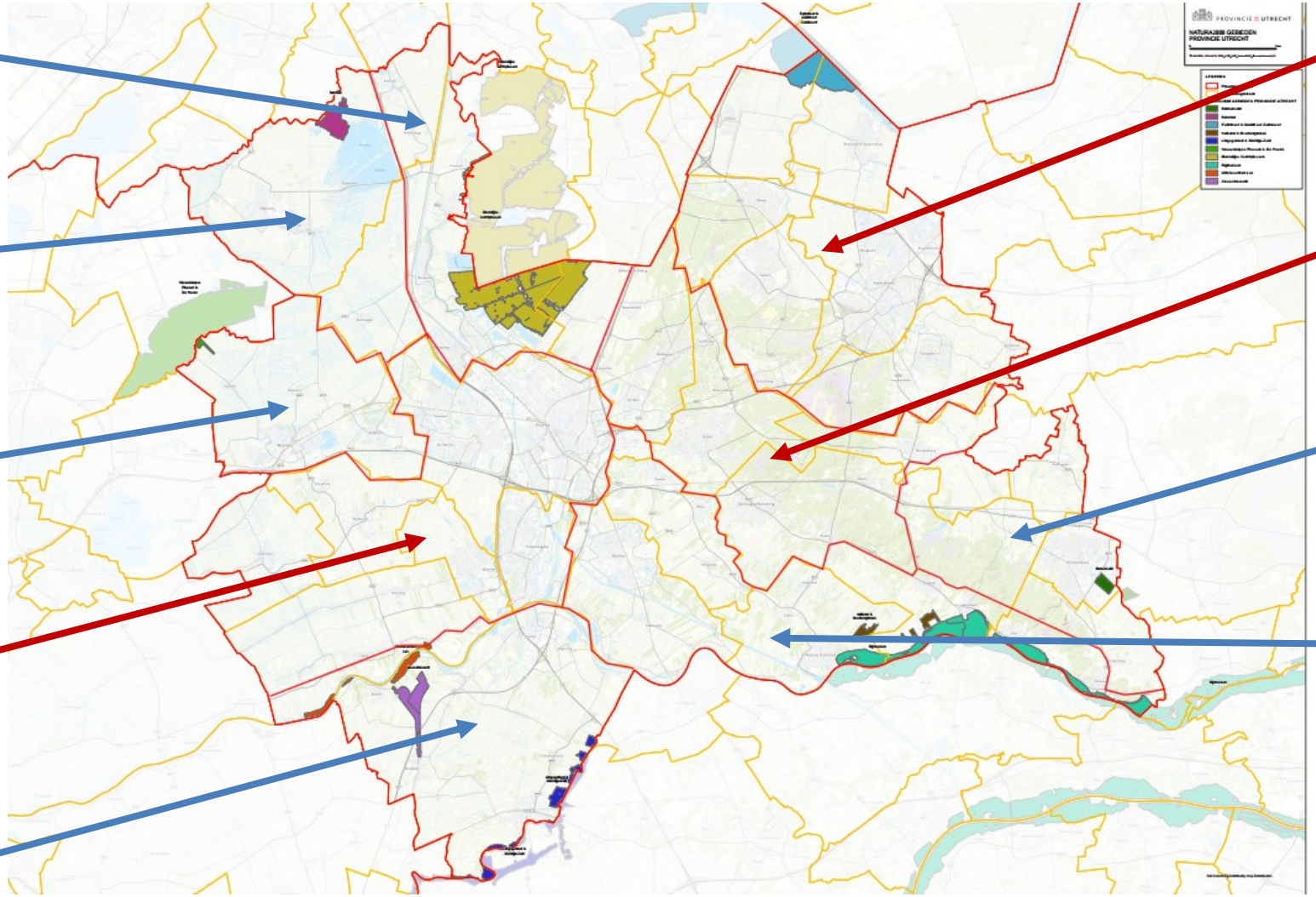

Eemland-Gooimeer

Utrechtse Heuvelrug

Binnenveld

Kolland Overlang-broek

Nationaal Programma Landelijk Gebied (1)

Wat komt er in het NPLG:

- Kaderstellende doelen o.a. voor emissiereductie stikstof, terugdringen broeikasgassen en verbeteren waterkwaliteit. Dit is het “wat”
- Structurerende keuzes die aangeven “hoe” deze doelen gerealiseerd kunnen worden. Voorbeelden kunnen zijn:
  - Het bodem- en watersysteem leidend bij ruimtelijke planvorming
  - Doorwerking regionale stikstof doelstellingen
  - Contouren voor ruimtelijke gevolgen voor de landbouw

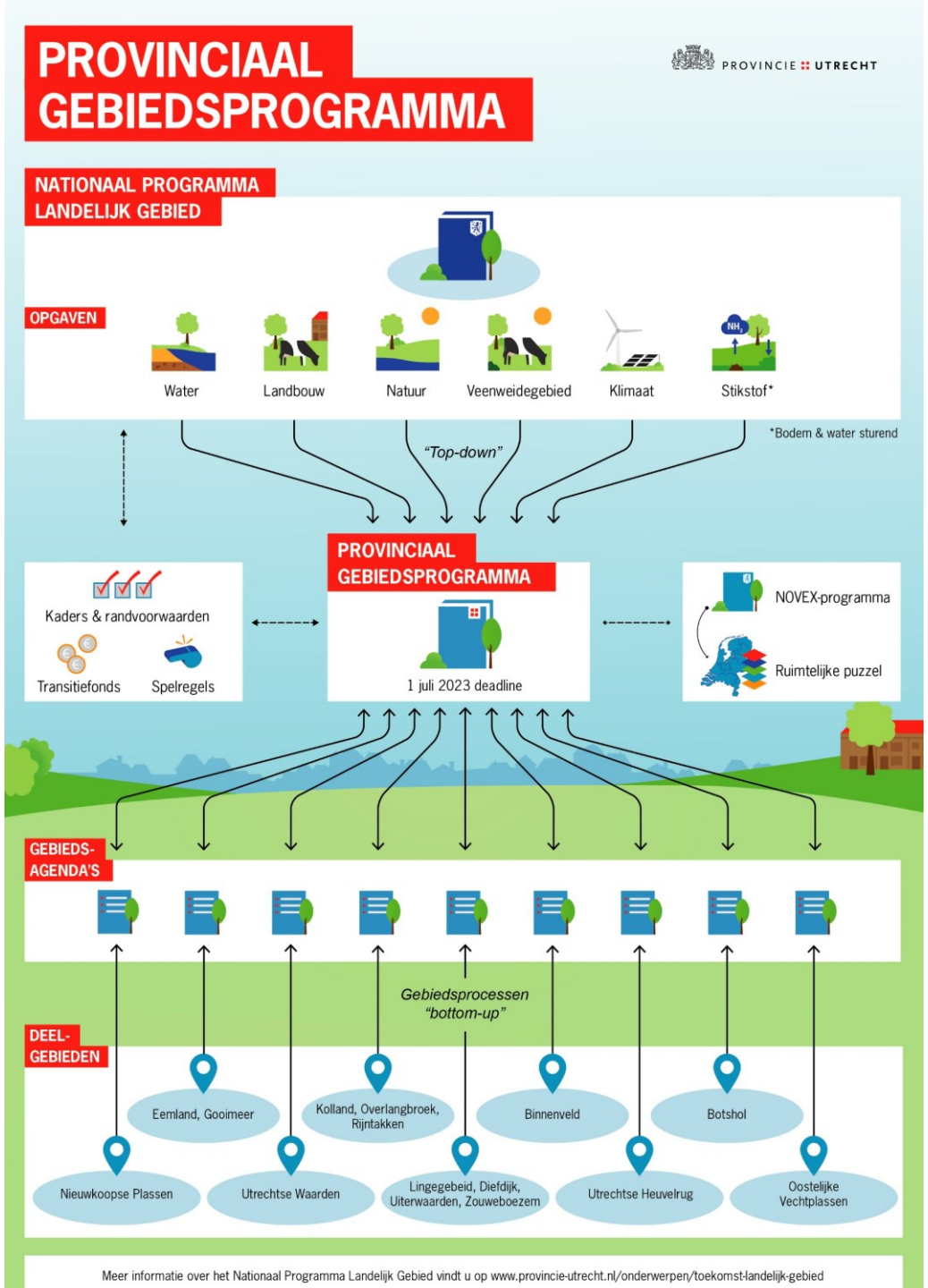
PROVINCIAAL GEBIEDSPROGRAMMA
PROVINCIE UTRECHT
NATIONAAL PROGRAMMA LANDELIJK GEBIED
OPGAVEN
Water
Landbouw
Natuur
Veenweidegebied
Klimaat
Stikstof*
*Bodem & water sturend
"Top-down"
PROVINCIAAL GEBIEDSPROGRAMMA
1 juli 2023 deadline
Kaders & randvoorwaarden
Transitiefonds
Spelregels
NOVEX-programma
Ruimtelijke puzzel
GEBIEDS-AGENDA'S
Gebiedsprocessen "bottom-up"
DEEL-GEBIEDEN
Eemland, Gooimeer
Kolland, Overlangbroek, Rijntakken
Binnenveld
Botshol
Nieuwkoopse Plassen
Utrechtse Waarden
Lingegebeid, Diefdijk, Uiterwaarden, Zouweboezem
Utrechtse Heuvelrug
Oostelijke Vechtplassen
Meer informatie over het Nationaal Programma Landelijk Gebied vindt u op www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/toekomst-landelijk-gebied

Duiding Rapport Remkes

'Wat wel kan - Uit de impasse en een aanzet voor perspectief'

en

Appreciatie kabinet

Rapport Remkes

Enkele opvallende elementen:

- Oproep tot begrip, luisteren en samenwerking
- Oproep tot duidelijkheid en prioriteit
- Aandacht nodig voor kloof tussen stad en platteland
- Koppeling urgentie natuurherstel met perspectief voor de landbouw

Rapport Remkes

3 denklijnen en 25 aanbevelingen:

- Denklijn 1: Nederland van het slot af en ruimte maken
- Denklijn 2: een langjarig perspectief voor de agrarische sector en het landelijk gebied
- Denklijn 3: de gebiedsgerichte transitie realiseren

Rapport Remkes

<u>Denklijn 1</u>:

- Korte termijn actie is nodig om te voorkomen dat het land op slot gaat;
- Flinke stikstofreductie om verslechtering van natuur te voorkomen;
- Stikstofruimte om PAS-melders te legaliseren;
- En ook voor het vergunnen van belangrijke bouwprojecten.

Door: vergaand reduceren emissies van 500 – 600 piekbelasters, op basis van vrijwilligheid tot een deadline, daarna verplichtend instrumentarium.

Rapport Remkes

<u>Denklijn 2</u>:

- Ruimtelijk: wat kan waar wel, voorstel voor zonering van het landelijk gebied gebaseerd op het bodem- en watersysteem en de ligging van de Natura 2000-gebieden.
- Verruiming verdienmodel voor de agrariërs in de verschillende zones

Uitwerking via landbouwakkoord: omvat ‘de hele bocht’ aan opgaven voor het landelijk gebied.

Rapport Remkes

<u>Denklijn 3</u>:

- De transitie van het landelijk gebied moet vorm krijgen in de gebiedsprocessen;
- Hier moet de ruimtelijke puzzel gelegd worden;
- Niet alles kan gebiedsgericht, er is ook generieke inzet vanuit het Rijk nodig.

Rapport Remkes

<u>Enkele van de 25 aanbevelingen</u>:

- De doelstelling van 74 % van de stikstofgevoelige habitats onder de KDW in 2030 blijft overeind (equivalent aan 50 % reductie in emissies tov 2018), met enkele ijkmomenten;
- Het stikstofkaartje is van tafel (maar: de reductiedoelen per provincie blijven gehandhaafd);
- Zoek een alternatief voor de Kritische Depositie Waarde. Maak de omslag naar emissiesturing met de ‘Afrekenbare Stoffen Balans’.

Provinciaal Gebiedsprogramma

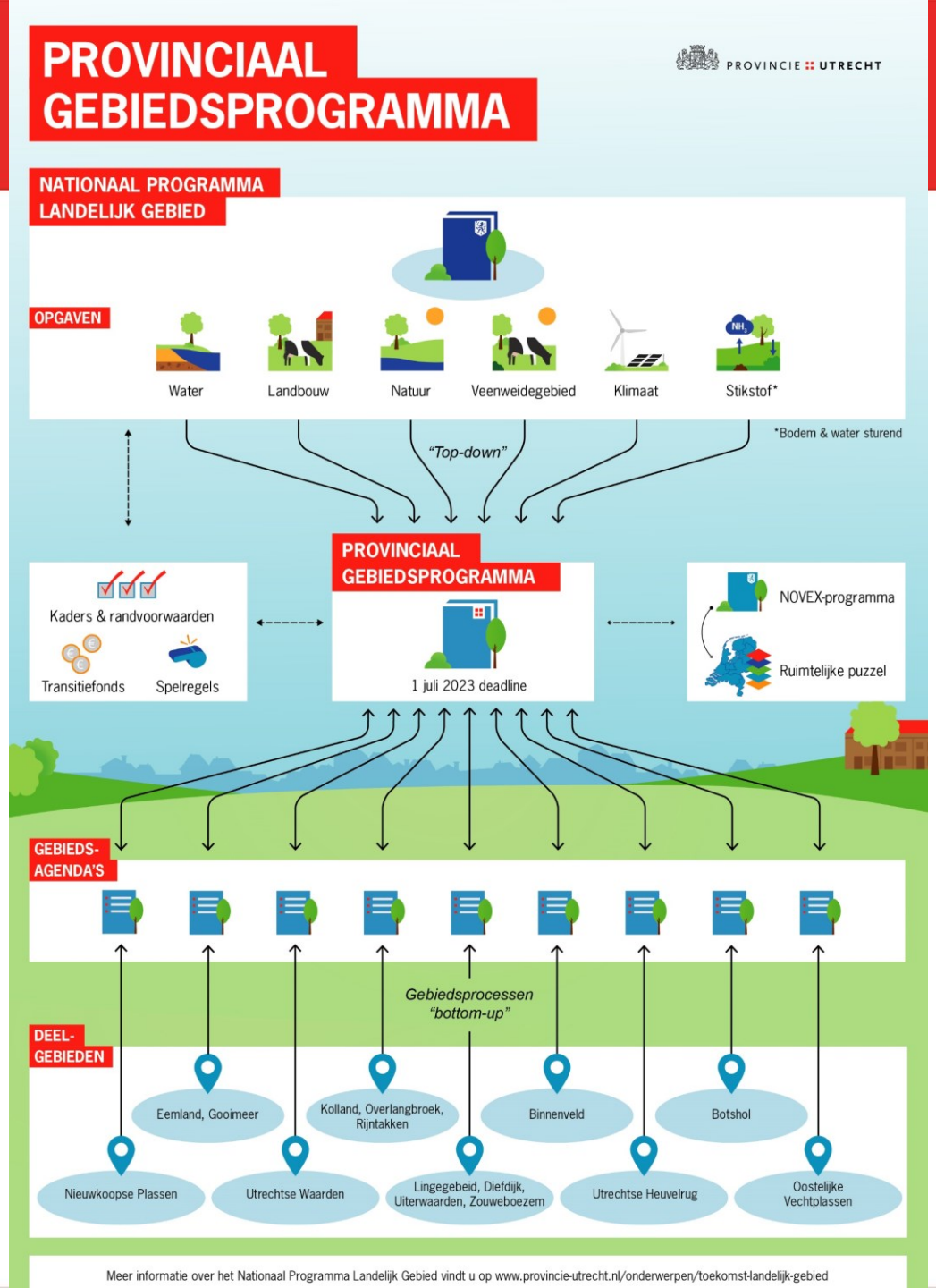
PROVINCIAAL GEBIEDSPROGRAMMA
PROVINCIE UTRECHT
NATIONAAL PROGRAMMA LANDELIJK GEBIED
OPGAVEN
Water
Landbouw
Natuur
Veenweidegebied
Klimaat
Stikstof*
*Bodem & water sturend
"Top-down"
PROVINCIAAL GEBIEDSPROGRAMMA
1 juli 2023 deadline
Kaders & randvoorwaarden
Transitiefonds
Spelregels
NOVEX-programma
Ruimtelijke puzzel
GEBIEDS-AGENDA'S
Gebiedsprocessen "bottom-up"
DEEL-GEBIEDEN
Eemland, Gooimeer
Kolland, Overlangbroek, Rijntakken
Binnenveld
Botshol
Nieuwkoopse Plassen
Utrechtse Waarden
Lingegebeid, Diefdijk, Uiterwaarden, Zouweboezem
Utrechtse Heuvelrug
Oostelijke Vechtplassen
Meer informatie over het Nationaal Programma Landelijk Gebied vindt u op www.provincie-utrecht.nl/onderwerpen/toekomst-landelijk-gebied

Provinciaal gebiedsprogramma proces

IJkmoment provinciaal gebiedsprogramma januari 2023:

- Rijk wil toetsen wat voortgang van totstandkoming van gebiedsprogramma's van provincies is.
- Ambtelijk is vanuit het rijk aangegeven dat dit betekent dat de voorverkenningen van de provinciale gebiedsprogramma's door GS akkoord moeten zijn.
- Daartoe stellen we een voorverkenning op:
  - intern huiswerk provincie om daarna gesprek aan te gaan met de externe partners
  - Waar mogelijk de dilemma's schetsen waar we tegen aan lopen bij het doorvertalen van de hoofdopgaven NPLG naar de verschillende deelgebieden.
- Afstemming voorverkenning:
  - Waterschappen worden meegenomen bij schrijfproces
  - Via gebiedstafel Stikstof of stuurgroep

Procesplanning

- **Eind november:**
  - Hoofdlijnenbrief Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG);
  - Perspectievenbrief landbouw (LNV)
  - Bodem en Water sturend (I&W)
  - Startpakketten (BZK)
- **Januari 2023**:
  - Doelen overige sectoren
  - Doorvertaling provinciale doelen voor Natuur, water en klimaat
  - Voorverkenning provinciaal gebiedsprogramma
  - Landbouwakkoord
- **Voorjaar 2023**
  - Toetsing voorverkenning door ecologische autoriteit
  - Gebiedsagenda’s gereed (maart 2023)
- **Juli 2023**
  - Provinciaal Gebiedsprogramma gereed

Doelenbanken en Extern salderen

Doelenbanken en Extern salderen

Afgelopen voorjaar was het voorstel om 3 doelenbanken in te stellen:

- legalisatiebank voor te repareren zaken uit het verleden;
- een bank voor prioritaire projecten (bijvoorbeeld voor mobiliteit, woningbouw);
- een bank ter ondersteuning van de gebiedsprocessen.

Doelenbanken en Extern salderen

- Inmiddels is het inzicht gewijzigd en werken we aan de instelling van één doelenbank: **de Utrechtse Stikstofbank**

- Voordeel: er gaat geen ruimte verloren omdat die in een gelabelde bank is geplaatst en in de praktijk toch vooral nodig blijkt te zijn voor een ander doel

- Er zijn wel goede regels nodig voor uitgifte van de stikstofruimte

- Stikstofruimte voor PAS-melders loopt via SSRS

Doelenbanken en Extern salderen

Spelregels naar voorbeeld van de provincie Gelderland: kwalitatief en kwantitatief

Kwalitatieve spelregels kunnen zijn:

- De bijdrage van het initiatief aan doelstellingen van algemeen belang;
- De bijdrage van het initiatief aan duurzaamheid en innovatie;
- Uitvoeringsgereedheid van het initiatief (de stikstofruimte moet binnen een bepaalde termijn ingezet worden en kan niet oneindig worden gereserveerd).

Kwantitatieve spelregels kunnen zijn:

- Een maximum hoeveelheid toe te kennen stikstofruimte per aanvraag;
- De initiatiefnemer toont aan zelf het maximale te hebben gedaan om emissiereductie te realiseren.

Doelenbanken en Extern salderen

Weinig voortgang implementatie, vanwege:

- Extern salderen is juridisch lastig: vanwege voldoen aan additionaliteit;
- Juridische vragen rondom vulling doelenbank;